

Лекція 5. Порядок проведення ЕЕ

1. Матеріали та документація ЕЕ
2. Термін дії висновків ЕЕ
3. Порядок оскарження висновків ЕЕ

1. Матеріали та документація ЕЕ

Розділ ОВНС за структурою та змістом повинен відповідати вимогам ДБН А.2.2-1-95. На експертизу приймається документація, яка містить:

1. Загальну інформацію про об'єкт проектування. Зазвичай це пояснювальна записка, що містить короткий виклад інформації про заплановану діяльність, шляхи її здійснення, альтернативи запропонованої діяльності, аналіз можливих екологічних наслідків, заходи по забезпеченню нормального стану навколишнього середовища, оцінку ставлення громадськості до запропонованої діяльності.

2. Розділ, або том ОВНС (оцінка впливу діяльності на стан довкілля), який складається з таких частин:

1) підстави для проведення ОВНС;

2) фізико-географічна характеристика території розташування об'єкта, включаючи культурно-історичні пам'ятки, заповідники тощо.

3. Характеристика об'єкта проектування з оцінкою масштабів, ступеня інтенсивності впливів у звичайних та екстремальних умовах, прогнозуванням можливих аварійних ситуацій, переліку джерел імовірних впливів. У тому числі дані, які характеризують використання природних ресурсів території по роках (вода, ґрунти, надра), а також показники прогнозованих викидів і скидів.

4. Характеристика середовища, що зазнає впливу з детальною оцінкою сучасного (фонового) стану навколишнього середовища.

5. Екологічні наслідки щодо кожної зони можливого впливу чи конкретного використання ресурсу.

6. Заходи щодо повного запобігання або часткового обмеження негативного впливу запроєктованої діяльності, щодо забезпечення нормативного стану території після її здійснення, пропозиції щодо мінімізації впливу на навколишнє середовище, ефективність та досконалість цих заходів.

7. Комплексна оцінка впливів на навколишнє середовище, оцінка сукупного впливу запроєктованої діяльності та її конкурентоспроможних альтернатив на природне, техногенне і соціальне середовище, включаючи оцінку ступеня екологічного та економічного ризику даного проекту для населення.

8. Порівняльна характеристика альтернативних варіантів, включаючи нульовий варіант — “відмову від діяльності”.

Важливою частиною ОВНС є документально-розрахункова частина, яка обов'язково додається до основного розділу (тому). Це можуть бути розрахунки ГДВ у повітря, ГДС у водне середовище, дані про можливе розповсюдження забруднень, про особливості динаміки природного, техногенного та

соціального середовища (наприклад, про земле-, водо-, лісокористування), матеріали роботи з громадськістю, правила безпечного проведення підготовчо-будівельних робіт тощо.

Заява про очікувані екологічні наслідки запланованої діяльності, яка містить стислу інформацію про запроєктовану діяльність та ймовірні негативні наслідки впливу. Текст заяви про екологічні наслідки діяльності надсилається місцевим органам влади, друкується в газетах.

Згідно з нормами, до складу Заяви повинні у стислій, конкретній формі входити;

- > дані про мету і засоби здійснення проектованої діяльності;
- > перелік найзначніших впливів на стан довкілля, їх інтегральна кількісна та якісна оцінка з урахуванням імовірних аварій і їх наслідків;
- > оцінка екологічного ризику проектованої діяльності,
- > перелік заходів забезпечення нормативного стану довкілля;
- > перелік залишкових впливів;
- > зобов'язання замовника щодо здійснення проектних рішень відповідно до норм і правил охорони довкілля і вимог екологічної безпеки на всіх етапах будівництва та експлуатації об'єктів запроєктованої діяльності.

Крім того, до матеріалів можуть бути додані висновки відомчої екологічної експертизи та інші матеріали.

Вважається, що документація відповідає сучасним природоохоронним вимогам, якщо нею передбачається:

- > Вдале, з екологічної точки зору, розміщення об'єкта, яке не порушує меж існуючих територій природно-заповідного фонду, їх охоронних зон, земель, цінних ландшафтів; не потребує зайняття територій, перспективних для розробки родовищ корисних копалин; зайняття значних (більше 10 га) площ лісів 1-ї групи, орних земель, багаторічних насаджень; замиву чи засипки акваторій природних водойм і штучних водоймищ, переносу чи спрямлення ділянок русел річок, обвалування заплав та виконання на них гідромеліоративних робіт, що можуть суттєво змінити природний стан цих територій; враховує характеристики рози вітрів щодо найближчих населених пунктів і міської забудови.
- > Компактне, раціональне розташування (економне використання земель).
- > Застосування досконалих енергозберігаючих, мало- та безвідходних технологій виробництва, що забезпечують комплексне використання ресурсів, особливо корисних копалин.
- > Раціональне використання водних ресурсів (повторне використання води, забезпечення ефективної очистки стічних вод, застосування раціональних технологій на меліоративних системах).
- > Застосування вискоелективних досконалих пило-газоочисних споруд, здатних забезпечити неперевищення встановлених показників ГДК забруднюючих речовин.
- > Забезпечення максимально можливої утилізації всіх вил відходів, що утворюються на підприємстві в процесі її виробничої діяльності, в тому числі шляхом передачі ЇХ 33 переробки чи екологічно безпечного поховання.
- > Максимально можливе збереження існуючих зелене насаджень,

відновлення порушених і створення нових, виконані заходів по охороні тваринного світу (включаючи рибоохором заходи).

> Надійний захист довкілля від шкідливого впливу фізичні факторів — шуму, вібрації, електромагнітних полів, ультра- і інфразвуку.

У Альтернативність діяльності, що запланована (альтернативні види діяльності, місцезнаходження об'єкта, виробничих процесів часу виконання проекту, способу видалення відходів, використаних ресурсів, естетичного впливу). Порівняння з очікуваними альтернативами, в тому числі можливість нульовий варіанта (відмова від діяльності).

У Дотримання історико-культурних та етнічних інтересів населення.

Окрім того, в проекті повинен бути оцінений ступінь екологічного ризику існування запроєктованого об'єкта з перспективи сталого розвитку регіону. Проект може бути повернутий на доопрацювання, якщо він має недопустимий рівень ризику - 10^{-6} .

Висновки державної екологічної експертизи повинні містити оцінку екологічної допустимості і можливості прийняти рішення щодо об'єкта екологічної експертизи та враховувати соціально-економічні наслідки.

Висновки екологічної експертизи складаються зі **вступної** (протокольної), **констатуючої** (описової) та **заключної** (загальною) частин, (див. додаток 4).

У вступній частині містяться дані про орган, що проводить; екологічну експертизу, склад експертів, час проведення; найменування об'єкта екологічної експертизи, його кількісні і якісні показники, відомості про виконавців і замовників екологічної експертизи та про орган, який приймає рішення щодо реалізації об'єкта екологічної експертизи.

В констатуючій частині подається коротка характеристика видів запланованої чи здійснюваної діяльності, її впливу на стан навколишнього природного середовища, здоров'я людей, ступеня екологічного ризику та відповідних заходів, спрямованих на нейтралізацію і запобігання цьому впливу, забезпечення вимог екологічної безпеки, охорону навколишнього середовища, раціональне використання та відтворення природних ресурсів.

У заключній частині містяться загальна оцінка об'єкта екологічної експертизи, зауваження і пропозиції щодо вдосконалення обґрунтування його екологічного впливу, висновки щодо схвалення, повернення на доопрацювання чи відхилення його від подальшого еколого-експертного розгляду з посиланням на відповідні нормативні документи та щодо можливості прийняття рішення про подальшу реалізацію об'єкта екологічної експертизи.

Позитивні висновки державної екологічної експертизи після затвердження їх спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань екології та природних ресурсів чи його органами на місцях є підставою для відкриття фінансування проектів і програм запланованої діяльності.

Реалізація проектів і програм чи діяльності без позитивних висновків державної екологічної експертизи **забороняється**.

В разі негативної оцінки об'єктів державної екологічної експертизи замовник зобов'язаний забезпечити їх доопрацювання відповідно до вимог

еколого-експертного висновку і своєчасну передачу матеріалів на додаткову державну екологічну експертизу.

2. Термін дії висновків ЕЕ

Висновки державної екологічної експертизи обов'язкові до виконання, висновки ж громадської чи іншої екологічної експертизи мають рекомендаційний характер і можуть бути враховані при проведенні державної експертизи, а також при прийнятті рішень щодо подальшої реалізації об'єкта екологічної експертизи.

Строк дії висновків державної екологічної експертизи.

Позитивний висновок державної екологічної експертизи дійсний протягом трьох років від дня його видачі. Якщо за цей час не розпочато реалізацію рішення щодо об'єкта державної екологічної експертизи, то гін підлягає новій державній екологічній експертизі. Принципово негативний висновок - безстроковий. Висновок, згідно з яким документація направлена на доопрацювання, діє до того часу, доки вимоги не будуть виконані.

3. Порядок оскарження висновків ЕЕ

Висновки державної екологічної експертизи можуть д визнані недійсними в судовому порядку в разі:

- 1) порушення вимог законодавства про проведення держав екологічної експертизи;
- 2) недотримання державних санітарних норм, прав гігієнічних нормативів, будівельних норм і правил, вимог іщ охорони навколишнього природного середовища, використав природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки; і
- 3) неврахування важливих достовірних відомостей про ся екологічної ситуації, що склалася в районі (місці) реалізації об'ая екологічної експертизи, який може негативно впливати на навколишнього природного середовища, природних ресу здоров'я людей;
- 4) порушення прав учасників еколого-експертного проиа якщо це призвело до неправдивого висновку екологів експертизи.

Рішення, прийняті відповідними органами на підся висновків державної екологічної експертизи, можуть буї оскаржені заінтересованими юридичними особами до відповіді вищих органів протягом місяця від дня їх прийняття, а в ря незгоди з рішеннями цих органів - в судовому порядку відповіді до законодавства України.

Оскарження висновків державної екологічної експер Юридичні особи, зацікавлені в спростуванні висновків держа екологічної експертизи або їх окремих положень, под' обгрунтовану заяву до відповідних Рад, органів держ виконавчої влади, державної екологічної експертизи та іні органів, які приймали рішення про проведення такої експертизи, разі відмови у розгляді заяви вони мають право звернутися до су з позовною заявою (Додаток 5). Оскарження висновків держав екологічної експертизи не припиняє їх дії.